

*Hoe nemen wij onze
kijker aan de hand...
en bij de neus?*

Wij nemen onze kijkers "aan de hand" en
leiden hen met beeld en geluid door onze
film.

Het is de kunst de kijker iets te presenteren
waardoor hij geboeid blijft, zodat hij niet
wat anders gaat doen, terwijl de film
doorloopt.

De taal van de film

Met film leggen we onderwerpen en
bewegingen vast.

Die onderwerpen en bewegingen worden
samengesteld uit totalen, details en
(onderdelen van) handelingen.

Dit is belangrijk om duidelijkheid te
verschaffen en de aandacht vast te
houden.

Vergelijk film met taal

Letters vormen woorden,
Woorden vormen zinnen,
Zinnen vormen hoofdstukken en
Hoofdstukken vormen een verhaal.

Men moet de woorden, zinnen en
hoofdstukken in een goede volgorde
zetten om een begrijpelijk verhaal te
maken.

Beeldverhaal

In filmtermen hebben we filmbeeldjes
die een shot vormen.

De shots vormen een scène of sequentie

Deze scènes of sequenties vormen samen
gebeurtenissen.

Hiermee wordt het filmverhaal samengesteld.

Volgorde

Evenals zinnen in een bepaalde volgorde moeten staan om iets te vertellen, moeten filmbeelden ook gerangschikt worden om een bepaalde handeling of gebeurtenis aan de kijker over te brengen.

Volgorde en camerabeweging

Willen we naar iets toe gaan in het verhaal dan beginnen we groot/totaal (establishingshot) en zoomen (of stap voor stap) in op het onderwerp.

Volgorde en camerabeweging

Als we het onderwerp willen verlaten zoomen we (of stap voor stap) uit en schakelen over naar de "volgende zin".

Zo gaat het ook met andere camerabewegingen. Je gaat naar een onderwerp toe of er van af.

Dit is een basisprincipe waarvan natuurlijk om allerlei creatieve redenen afgeweken kan worden.

Belangrijk is natuurlijk wel dat er een logische volgorde is.

Filmstructuur

Verhaallijn
Inleiding – hoofdverhaal - slot

Chronologische lijn
Proceslijn
Geografische lijn

Parallellijn

Alles past aan elkaar
Alles heeft met elkaar te maken
Alles moet in een logisch verband staan.

Het getoonde beeld is een logisch gevolg van het voorgaande beeld

Continuïteit

Film is de onderlinge samenhang tussen de afzonderlijke beelden.

We betrekken hierbij ook het geluid, dat bij de beelden hoort of later wordt toegevoegd.

Als dit netjes wordt afgewerkt en de voortgang in de film verloopt goed, spreken we over CONTINUÏTEIT.

Continuïteit

Filmmontage bestaat dus uit verschillende aspecten.

Beeldcontinuïteit
Geluidscontinuïteit
Verhaalcontinuïteit

De onderlinge samenhang van deze aspecten moet kloppen.

Continuïteit

Logica is erg belangrijk

Als voorbeeld hebben een aantal leden van onze club een paar filmpjes gemaakt.

Continuïteit

Voorbeeld:

Als een jongen een bal wegschoot (1) is het niet logisch dat dezelfde jongen in het volgende shot met diezelfde bal in de hand staat.

Wel logisch is, dat de bal bijvoorbeeld in het water valt (2).

Een volgend logisch shot (3) zou kunnen zijn dat de jongen geschrokken naar de bal kijkt en in een volgend shot (4) naar een stok zoekt, om de bal eruit te halen (5).

Shot 6 zou kunnen zijn dat de jongen verder voetbalt.

Continuïteit

Hoe simpel dit verhaaltje ook is, het is een afgerond geheel, met een logische continuïteit.

De volgorde kan echter ook anders

Continuïteit

Het eerste shot is hetzelfde: De jongens tikken de bal naar elkaar toe en een jongen schoot de bal weg.

Het tweede shot is een close up van het gezicht van de geschrokken jongen.

Het derde shot is een close up van de bal die in het water drijft.

De kijker heeft de bal niet in het water terecht zien komen. Door de reactie van de jongen nadrukkelijk in beeld te brengen begrijpt de kijker wat er bedoeld wordt en is de continuïteit toch in orde.

Continuïteit

In het volgende shot staat de jongen bij de vijver en ziet dat de BAL te ver in het water ligt om hem te pakken.

Het daarop volgende shot toont een STOK die in de buurt van de vijver ligt.

De jongen komt in beeld, pakt de stok om er de bal mee uit het water te halen

Het laatste shot toont ons dat de jongen verder voetbalt.

Continuïteit

Het zijn qua opbouw 2 verschillende filmpjes. In de eerste film zien we de bal in de vijver terecht komen en zien dat de jongen een stok vindt. In de tweede film zien we dit niet, maar het wordt door de beeldopvolging wel gesuggereerd. De logica wordt door de kijker zelf ingevuld.

Je ziet dus dat je soms stukjes kunt overslaan, die door de kijker zelf worden ingevuld.

Dit kan het contact van de kijker met de film bevorderen.

Discontinuïteit

Als de kijker de beelden (en het geluid) niet met elkaar in verband kan brengen, begrijpt de toeschouwer het niet, of wordt op het verkeerde been gezet.

Er kan daardoor een hiaat in het verhaal ontstaan.

Continuïteitsfouten

Er kunnen gemakkelijk dingen misgaan:

Er zit iemand in een "totaal" aan tafel met een glas limonade

Het volgende shot is een "half totaal" en daarbij is het glas (plotseling) half leeg

De beeldopvolging verklaart niet dat er tijd is verlopen tussen de beide shots.

Als er tussen beide shots iets gebeurt waardoor het halfvolle glas verklaarbaar is, wordt het acceptabel en is de continuïteit weer in orde.

Continuïteitsfouten

In ons eerste filmpje met de voetballers is ook een continuïteitsfout geslopen, die we er, als mooi voorbeeld voor dit doel, in hebben laten zitten.

Continuïteitsfouten

Hetzelfde geldt als er bv. een klok in beeld hangt die in het eerste shot 8 uur aangeeft en in het volgende shot 8.30 uur of erger nog 7.30 uur. (Dat kan heel gemakkelijk gebeuren als het tweede shot eerder is opgenomen dan het eerste)

Continuïteitsfouten

Verandering van het weer en wisseling van lichtomstandigheden kunnen het de filmer ook vaak moeilijk maken.

Als de ene opname in de zon en de volgende met een bewolkte hemel wordt gemaakt, heb je meteen een probleem.

Als het alleen een herinneringfilmpje is, is het minder erg dan als het "een echte film" is.

Veel montageprogramma's hebben correctiemogelijkheden. Dat kost vaak wel even oefenen.

Film is illusie

Als je het filmen op een goede manier toepast kun je machtig worden.

Je kunt dingen laten gebeuren die zich in werkelijkheid nooit hebben voorgedaan.

Als je beelden achter elkaar laat zien, die niets met elkaar te maken hebben, zal de kijker er toch een verband tussen proberen te leggen.

Film is illusie

Alles wat we doen met de camera betreffende afstand, richting, hoogte en beweging, leggen we de kijker dwingend op.

Hij ziet het niet anders dan zoals wij het hem als filmmaker voorschotelen.

Dit fenomeen kun je benutten of misbruiken.

Film is illusie

Als jouw film realistisch overkomt, zal de kijker in de film meegaan en deze gemakkelijker als waarheid tot zich nemen.

Als de continuïteit en/of stabiliteit ontbreekt valt de geloofwaardigheid weg en is de film in dit opzicht geen succes

UITDRUKKINGSKRACHT

Film is een communicatiemiddel

We willen de toeschouwer iets vertellen met **BEELD** en **GELUID**.

WAT we vertellen is de inhoud.

HOE we het vertellen is de vorm, de uitdrukingskracht of **EXPRESSIE**.

EXPRESSIE

Als je een verhaal in één shot filmt zonder verandering van beelduitsnede dan is dat verhaal er wel, maar dan voeg je wat beeldkracht betreft niets toe.

Pas als je gaat spelen met **TOTALEN**, **HALF TOTALEN** EN

CLOSE UP'S krijg je meer **UITDRUKKINGSKRACHT**.

EXPRESSIEMOGELIJKHEDEN

HET CAMERASTANDPUNT
Je maakt het blikpunt van de camera
tot het blikpunt van de toeschouwer.

Dit blikpunt wijzigt steeds.
Zowel van beelduitsnede als
camerapositie.

CAMERASTANDPUNT

Het blikpunt kan hoog zijn,
dan weer laag,
veraf, dichtbij.
Het kan bewegen.

Wisseling van standpunt kan geleidelijk en
snel geschieden.

Doel beeldwisselingen en wijzigen camerastandpunt

Nieuwe informatie verschaffen.
Speciale aandacht vragen
De kijker bij de les houden
Innerlijke gevoelens overbrengen

Goede beeldcompositie handhaven

Snijden in de beweging DECOUPAGE

Het splitsen van een handeling in
meerdere opnamen heet DECOUPAGE.

De beeldwisseling moet zodanig worden
gemaakt, dat de handeling doorgaat
zodat het de kijker niet opvalt.

Waarom decoupage?

Om een bestaande actie te kunnen blijven
volgen en toch een goede
beeldcompositie te blijven houden
en CLOSE UPS in te lassen .

Waarom decoupage?

Om een actie,
die in werkelijkheid WEL of NIET bestaat
in scène te zetten, alsof de actie is
opgenomen met meerdere camera's.

Camerastatief

Stabiele beelden zijn belangrijk, het maakt de film vaak prettiger om naar te kijken.

Wiebelende beelden leiden de kijker af en doen afbreuk aan de geloofwaardigheid.

TIJD en RUIMTE

Een typische mogelijkheid van film is het spelen met de tijd.

Je kunt in het heden spelen en eenvoudig terug gaan in het verleden.

Je kunt ook delen van de tijd weglaten, waardoor je a.h.w. stukken tijd overslaat.

Je kunt TIJD samenpersen of uitrekken.

TIJD en RUIMTE

Hetzelfde kan ook met de ruimte.

Afwisselend kunt je HIER zijn, dan weer ELDERS, om even later weer op de OORSPRONKELIJKE PLAATS terug te keren.

Zo kun je de toeschouwer van het ene moment naar het andere tijd en van de ene plek naar elders verplaatsen.

Creatief gebruik camera en montageprogramma

Brandpuntsafstand van de lens

Scherptediepte

Belichtingsregeling

Opnamesnelheid

Filters en dubbelbeelden

Overgangen

Geluid

Goed live-geluid is een absolute meerwaarde voor een film

Als het live-geluid verstoord wordt door bijgeluiden, moet een correctie worden gemaakt

Je kunt het vervangen door een soortgelijk geluid zonder bijgeluiden dat op een ander moment is gemaakt

Geluid

Als het een heel specifiek geluid is, kunt je het proberen na te maken. Bv. zacht geluid dat je door de grote afstand van het onderwerp niet goed op kunt nemen.

Verplaats je in de situatie, waarin dat geluid tot stand komt en probeer te denken hoe je iets dergelijks kunt produceren.

Met een beetje experimenteren lukt het vaak ook nog wel.

DE FILMTITEL

De titel is de eerste presentatie van de film, zelfs al voordat de kijker iets van de film heeft gezien.

Het kan de kijker doen besluiten of het iets voor hem is of niet.

Een goede titel is dus belangrijk.

DE FILMTITEL

Vaak geeft een zakelijke titel genoeg duidelijkheid.

Soms is de titel afhankelijk van, je DOELGROEP.

DE FILMTITEL

Ik heb ooit eens een filmpje gemaakt dat ik op de Berkel heb opgenomen en dat ik "DE FUUT" heb genoemd.

Het bleek mij dat kijkers uit de buurt van de Berkel ineens veel meer interesse toonden toen ik een kopie van hetzelfde filmpje "FUTEN OP DE BERKEL" noemde.

Voor bv. een Amsterdams publiek werkt dat mogelijk averechts, want die hebben weinig affiniteit met de Berkel en is "DE FUUT" wellicht beter.

HET COMMENTAAR

Tekst en beeld geven samen informatie en we moeten er voor zorgen dat ze elkaar niet in de weg zitten.

Beelden die echt wat te vertellen hebben trekken veel aandacht. Hierbij moet de tekst beperkt worden.

Als er uitleg gegeven moet worden waarvan niet direct beelden voorhanden zijn, gebruik dan wat minder aandacht trekkende beelden die de kijker niet afleidt van deze uitleg.

HET COMMENTAAR

Als het beeld veel informatie geeft, moet de maker zich onthouden van commentaar.

Vul niet de hele film in met commentaartekst.

Laat ook wat ruimte voor life-geluid of muziek.

HET COMMENTAAR

Schrijven is schrappen!

zeggen ze in schrijverskringen.

Maak de zinnen zo kort mogelijk.
Maak de hele tekst zo kort mogelijk.

HET COMMENTAAR

Wel:
Spreektaal
Verhaallijn (structuur)
Niveau van 12 jaar

Geen:
Moeilijke woorden
Moeilijke getallen en jaartallen
Lange opsommingen

HET COMMENTAAR

Recht voor de raap. Bijvoorbeeld:

<i>Ten gevolge van</i>	is	<i>Door</i>
<i>Van geringe omvang</i>	is	<i>Klein</i>
<i>Waarnemen</i>	is	<i>Zien</i>
<i>Omvangrijk</i>	is	<i>Groot</i>
<i>Aangezien</i>	is	<i>Omdat</i>
<i>Ik ben werkzaam bij...</i>	is	<i>Ik werk bij...</i>

HET COMMENTAAR

NIET TE VERTEREN

Een interdepartementale commissie noemt tariefsverhogingen en verlaging van het voorzieningenniveau de enige oplossing de financiële positie van de Nederlandse Spoorwegen te normaliseren.

HET COMMENTAAR

HAPKLARE BROKKEN

Het gaat slecht met de spoorwegen. Een groep ambtenaren vindt dat er minder treinen mogen rijden en dat het kaartje duurder moet worden.

HET COMMENTAAR

Lees een stuk commentaartekst eens hardop en vraag je af of je het zo ook tegen een goede vriend zou zeggen.

HET COMMENTAAR

Sluit geen informatie in tussen andere zinsdelen.

De NOVA, de Nederlandse Vereniging voor Audio/videoamateurs, die, begonnen als Nederlandse Smalfilm Liga en sinds 1931 de belangen van de amateur-filmers behartigt, heeft voorgesteld de tweedaagse Nationale Manifestatie in te korten tot een eendaags filmfestival.